

**Lagutskottets betänkande N:o 5
i anledning af Hans Kejserliga Majestäts
nådiga proposition till Finlands Landtdag
angående gårdfarihandel.**

Förevarande nådiga proposition har Landtdagen i afseende å beredning remitterat till Lagutskottet.

Vid 1905—1906 års urtima landtdag hafva Ständerna med vissa ändringar antagit ett genom nådig proposition öfverlämnadt lagförslag angående ändring af bestämmingarna beträffande gårdfarihandeln i 10 § uti förordningen om näringarna af den 31 mars 1879; men enär Ständernas beslut icke vunnit nådig stadfästelse, har Hans Kejserliga Majestät till Landtdagen öfverlämnat en ny proposition i ämnet, i enlighet hvarmed stadgandena angående gårdfarihandeln komme att särskiljas från den allmänna näringslagen. I den nådiga propositionen har föreslagits, att rättigheten att idka gårdfarihandel, som enligt åberopade lagrum och 1 § 6 kap. Handelsbalken i allmänhet är förbjuden, men beträffande vissa bestämda slag af varor är finska medborgare medgifven, finge idkas äfven af utlänningar samt utsträckas till alla till försäljning i allmänhet lofgifna varor. Af gårdfarihandelns natur följer likväl, att särskilda stadganden äro af nöden ej mindre till förekommande af de olägen-

heter, som uppstå af sagda näring, än ock för kontrollen af gårdfarihandeln i öfrigt.

1 §. Enligt 1 § i den nämnda propositionen bör vid ansökning om tillstånd till gårdfarihandel biläggas sundhetsbevis, utfärdadt af i Finland bosatt och praktiserande läkare. Enär läkarekallet i Finland kan utöfvas endast af en därtill berättigad person, finner Utskottet att det uttryckssätt, som Ständerna vid 1905—1906 års landtdag i detta afseende använt och som i hufvudsak ej afviker från det i den nämnda propositionen intagna, är mera exakt, och har Utskottet fördenskull omformulerat paragrafen i öfverensstämmelse därmed.

2 §. Gårdfarihandel bedrivs mången gång af sådana obemedlade personer, som på grund af kroppsfel eller lyte icke mäktat med egentligt kroppsarbete och därför annars måste anlita fattigvården. Då den af dem bedrifna handelen icke kan vara synnerligen lönande och det sålunda kan möta svårigheter för dem att erlägga den föreslagna årsafgiften af minst tjugufem mark, har Utskottet ansett guvernören kunna medgifvas rätt, att, när en sådan person behörigen styrker sin medellöshet, befria honom från erläggandet af sagda afgift. Af stadgandets syftemål följer, att skäl ej förefinnas att utsträcka detsamma till andra än finska medborgare.

3 §. I fråga om de olägenheter, som uppstå af gårdfarihandeln, har klagan isynnerhet försports däröfver, att idkare af gårdfarihandel ofta sprida smittosamma sjukdomar. Enär den enligt propositionen endast en gång om året försiggående läkareundersökningen icke synes lämna tillräckliga garantier mot faran för smitta, har Utskottet ansett nödigt föreslå, att gårdfarihandlare borde förnya sitt sundhetsbevis hvar sjätte månad. Hufvudsakligast ur sanitär synpunkt har tillika föreslagits, att medlem af hälsovårdsnämnd eller, där sådan nämnd ej finnes, medlem af kommunalnämnd är berättigad att till påseende

affordra utöfvare af gårdfarihandel dennes förpassning och sundhetsbevis.

Emedan en gårdfarihandlare, som ej äger bo och hemvist i Finland, enligt 2 § är skyldig att erlægga kommunalskatt till den kommun, hvilken han vid ansökan om tillstånd till gårdfarihandel uppgifvit såsom sin hufvudsakliga uppehållsort, är det oundgängligen af nöden, att kommunen erhåller del af denna uppgift. I betraktande häraf har Utskottet velat uttala det önskningsmål, att guvernörerna skulle uti de föreskrifter, som enligt 5 § komma att i administrativ väg utfärdas angående kontrollen öfver gårdfarihandeln, åläggas att meddela kommunerna erforderlig underrättelse i nämnda afseende.

Då idkande af hyrkusk-, legoroddare-, stufvare-, skärslipare- och annat dylikt yrke icke innefattar gårdfarihandel, är det enligt Utskottets åsikt riktigtast, att bestämning härom ingår i den allmänna näringslagen. Den del af 6 §, som innehåller förenämnda stadganden, har fördenskull därur uteslutits.

Vid granskning af lagförslaget har utskottet slutligen fäst uppmärksamheten vid att uti dess ingress, likasom i det till Ständerna vid 1905—1906 års landtdag öfverlämnade lagförslaget, upptagits att genom den nya lagen bl. a. nådiga förordningen af den 2 juli 1900 om handels idkande af ryska infödingar komme att upphävas. Alldenstund nämnda förordning icke tillkommit i den ordning, som grundlag föreskrifver angående stiftande af giltig lag på detta område, finner Lagutskottet, att Landtdagen icke borde medverka vid dess återkallande. Utskottet har af sådan anledning omformulerat lagförslagets ingress.

På grund af det ofvan anförda får Utskottet vördsam samt föreslå,

Lagutskottets betänkande N:o 5.

att Landtdagen, med förmälan att förordningen af den 2 juni 1900 om handelsidkande af ryska infödingar, såsom icke tillkommen i grundlagsenlig ordning, icke ägt kraft af lag, måtte anmäla,

att Landtdagen antagit det i den närdiga propositionen ingående lagförslaget med vissa ändringar, i anledning hvaraf den föreslagna lagen komme att erhålla följande lydelse:

Lag angående gårdfarihandel.

Med upphäfvande af gällande bestämmingar angående gårdfarihandel, såvidt desamma stå i strid med denna lag, varder härigenom stadgad som följer:

1 §.

Den som vill på landet i afseende å försäljning kringföra för allmän handel lofgifna varor från gård till gård, söke tillstånd därtill hos guvernören och bifoge ansökningen intyg öfver att han är välfräjdad, eger rätt att råda öfver sig och sin egendom, äfvensom sundhetsbevis, utfärdadt af (*utesl.*) läkare, som äger rätt att i Finland utöfva läkarekallet. Pröfvar guvernören sökanden vara oförvitlig, utfärde för honom öppen förpassning till bedrivande af sådan gårdfarihandel för ett år i sänder.

2 §.

Innan förpassning till sökande utgifves, skall han till landträneriet inbetala en af guvernören bestämd årsafgift, minst 25 och högst 50 mark. För inkomst af sådan näring skall gårdfarihandlare erlägga kommunal-skatt till den kommun, hvarest han har sitt bo och hemvist eller, därest han sådant icke eger i landet, till

kommun, hvilken han uppgifvit såsom sin hufvudsakliga uppehållsort.

Guvernör ege rätt att från erläggandet af ofvan-nämnda årsafgift befria finsk medborgare, som är vanför, där han behörigen styrker sin medellöshet.

3 §.

Utöfvare af gårdfarihandel skall medhafva och på anfordran af vederbörande polismyndighet eller medlem i hälsovårdsnämnd eller där sådan nämnd icke finnes, medlem i kommunalnämnd uppvisa sin förpassning och sundhetsbeviset, hvilket sistnämnda hvarje sjätte månad bör förnyas.

4 §.

Enligt 1 § meddelad rättighet att idka gårdfarihandel kan af guvernör återkallas, därest gårdfarihandlare gjort sig skyldig till öfverträdelse af lag.

5 §.

De närmare föreskrifter, som angående kontroll öfver gårdfarihandeln kunna befinnas erforderliga, utfärdas i administrativ väg.

6 §.

Rättighet att (*utesl.*) uppsamla och uppköpa lumpor, tagel, borst, hår, kreatursben, horn och annat dylikt affall tillkommer enhvar utan afseende å medborgarskap samt utan anmälan eller särskildt tillstånd.

7 §.

Hvar som bedrifver gårdfarihandel utan vederbörligt tillstånd eller utan iakttagande af särskildt utfärdade föreskrifter angående kontroll öfver sådan handel, straffes med böter från och med tio till och med femhundra mark. Af den, som beträdes med nu nämnd förseelse, må med-

förda varor såsom vedermäle och till säkerhet för böter i beslag tagas.

Helsingfors, den 24 oktober 1907.

I behandlingen af detta ärende hafva deltagit ordföranden Söderholm samt ledamöterna Cederberg, Gripenberg, Huotari, K. Hämäläinen, L. Ingman, Jalava, Kannisto, Koivisto, Käpy, M. S. Laine, O. F. Laine, Luoma, Mikkola, Myllylä och Tikkanen äfvensom suppleanten Rantanen.
